

Lengyel Zoltán

Argo Navis

(részletek)

PROLÓGUS

CAMPI FLEGREI, NÁPOLYTÓL NYUGATRA, 1860. ÁPRILIS 18.

Néhány órán át tartó szüntelen morajlást követően, mikor is arra gondoltak, hogy
a föld alatti vizek nyugtalanítóan áramlanak és forronganak,
és miután a kráterekből fölszálló kénes gőz olyan sűrűvé vált, hogy alig is látták már egymást,
fülsértő robajjal föltört a földből, kivált a köpenyből az izzó magma,
és hatalmasan moccant Poszeidón, *levetette palástját,*
a forró sós víz és gőz elöntötte a várost,
fullasztás, izzás, izzadás, fulladás, tűz, kohó, kráter, kaldera, hömpölyög, folyékony, majd megszilárdul,
majd moccanatlan, nem mozdul, megkövül, élőkép, szobor, emlékmű.
Az addig szikrázó nappali ég elsötétült,
narancssárga, okker, bíbor, mélyvörös,
értetlen madarak puffantak tompán a porban, a kénes vízgőz fölött szállt a hamu és pernye
többlétsötétje, az élők véletlenszerű gesztusaikba merevedtek, ember, állat és növény egyenlővé
vált az izzó és hömpölygő, megolvadt kőzet közegében,
hát ez volna ama anarchia, Solfatara, Solfatara, Solfatara,
gondolta még utoljára egyikük,
íme a természet igazságtétele,
rémllett föl néhányuknak még utoljára, tévesen.

[...]

A gróf a Főrévtől délre eső elhagyatott folyóparti szakaszon találkozott Duschekkel. Párás reggel volt. Vadkacsa-család úszott el egy fennakadt uszadéktörzs mellett. Lassan zöldellni kezdő fűzfa hajolt föléjük a partról. Duschek magas szárú csizmájával bokáig állt a gőzölgő Dunában.

Ez lesz a hely, mutatott ujjával jó három méterre maga elé, a folyó belseje felé.

Ha te mondd, vont vállat a gróf, tudod, hogy én ehhez nem igazán értek.

Itt jobb helyen lesz, mormogta még lehajtott fejjel Duschek. A víz alatt növő nádtövekhez lehet rögzíteni a telepet, a vákuumos jellevő pedig két lépéssel hozzáférhető lesz. Hidrodinamikai szempontból

csaknem tökéletes. Persze áradáskor kijebb is tudom majd hozni, apálykor pedig visszavinni, nehogy fölfedje azt a visszahúzó víz. Ez eddig is így volt, nem is ezzel volt a hiba.

Duschek téblábolt egy kicsit némán.

Erről ezúttal senki nem tudhat, csak te meg én, kapitány, tette aztán hozzá kissé indulatosan.

Rendben, Duschek, mondta a gróf. Belátom, hibáztam a báróval kapcsolatban, tette hozzá még hangosan a gróf.

Duscheknek magyarázhatom ezt, gondolta aztán magában a gróf, úgysem fogja megérteni soha. Reménytelenül tisztességes. Egyik fő fegyverünk, hogy ez az államszervezet, mint ahogy a többi abszolutista államszervezet is mindig és mindenkor, és végső soron minden állam persze, keresztül-kasul korrupt. A fő korrupciós tényező, sokak elképzelésével ellentétben, nem a pénz, hanem a hatalom bódító illúziója, gondolta még a gróf. Ezt fel kell jegyezni majd pontosabban, gondolta. A korrupció ellen pedig nem küzdeni kell, hanem szítani és felhasználni azt a rozoga abszolutista rezsim ellen. Ehhez korrupcióra hajlamos emberekre van szükség. Az ilyen emberek előkerítésében kétségkívül a hercegnek van a legnagyobb tehetsége, gondolta a gróf. És ő tud velük a legjobban bánni. Ő találta Lermontov bárót is. Vele kissé mellé lőtt, vagy nem figyelt rá eléggé, vagy én nem figyeltem rá eléggé, gondolta még a gróf.

De már elintéződött a dolog a báróval, mondta aztán újra hangosan Duscheknek. Még ha szántalmas is ez a vég, és sajnálatos a családjára nézve.

Jó, hát ha te mondd, kapitány, ehhez meg én nem értek, látszott beletörödni a dologba a Duschek. Az épp áradás előtt álló folyó felé nézett. Majd hirtelen visszafordult.

Én figyelmeztettelek már az elején, hogy nem fogja tudni tartani a száját ez a báró, dohogott még egy kicsit Duschek. Az iszákosok jellemgyengék. Az iszákos oroszok meg... Duschek legyintett egyet, mintha így fejezné be a megkezdett gondolatot, amelyet nem is lehet szavakkal kifejezni.

Gyere, Duschek, meghívlak reggelire, mondta szelíden a gróf. Duschek nem válaszolt, csak kilépett a vízből a partra, majd a gróf irányába indult.

Azt hallottam, hogy meghaltál, mondta Duschek aztán a vendéglőben.

Nagyon helyes, bólintott a gróf. Meg is haltam. Az élet nem fejeződik be, Duschek, ilyen csak a regényekben van. Az élet megszakad.

És azt hogy csináltad, hogy ilyen fiatalnak tűnsz, érdeklődött tovább Duschek. Elég volt hozzá meborotválnak, kérdezte.

Nézd, Duschek. Több mint tíz éve játszom neked a meghasonlott, rozzant vénembert, mondta a gróf, miközben szórakozottan jobbra nézett egy tojásokkal teli kosárra. Micsoda komédiát csaptam! Még török göncöket is magamra vettem, görnyedve mászkáltam, időnként pörögtem, mint egy dervis, hogy kellően bolondnak gondoljanak. Elég volt. Ennek véget kellett vetni.

És ezt úgy csináltad, faggatta tovább Duschek, hogy meghaltál, és visszatértél?

Olyasmi, nézett rá vissza a gróf kissé csodálkozó, kerek szemekkel. Duschek most vette észre, hogy a gróf egyik szeme szürkés-kék, míg a másik barna. Ezt most észlelte először.

A bolond vénember-egzisztenciának véget kellett vetni, folytatta a gróf. Az öngyilkossági szcenárió bevált. Na de ne foglalkozzunk ezzel tovább, Duschek, a végén még hamar megöregszel, ha ennyit kíváncsiskodsz. Egyél inkább, mondta még a gróf. Duschek villáját a rántottába szúrta.

Te nem eszel, kérdezte a gróftól.

Nekem elég ez a tea, ne velem törődj, válaszolta a gróf. Mennyi pénzt tudtál Selmecről hozni, mondd csak?

Dusчек épp válaszolni akart, mikor énekszó hallatszott be az udvarról. Fialat lány magyar népdalt énekelt. A gróf megdermedt. Lassan fölállt a székből és kiment az udvarra.

Minden népdal hazudik, gondolta a gróf, de megfájdítja a szívet.

Aztán visszament Dusčekhez. Hajókürt mély hangja szólalt meg.

A gróf egyedül gyalogolt vissza Pozsony felé. A belső zsebét domborította a Dusčektől kapott summa. Szép összeget sikerült a körmöcbányai pénzverdéből hoznia, ahova Dusčeknek mint selmeci bányagondnoknak szabad ki- és bejárása volt. *Ez a komáromi ügyekre is elég lesz, gondolta a gróf, így amit Budán szerzünk, abból még tartalékolhatunk is.* Dél felé járt az idő. Kettőre volt kitűzve az ebéd a helyi ötös csoporttal, a grófnak volt ideje hát céltalanul lófrálnia a folyópart mentén. Engedélyezhetett magának *egy kis vakációt.* A két település között, egy félreeső partszakaszon meztelenre vetkőzött, ruháit és táskáját egy bozót mögé rejtette, majd lassan beleereszkedett az évszaknak megfelelően még csípősen hideg folyóba. Elmerült, majd újra a felszínre jött. Nem is tempózott, csak hanyatt feküdt, és hagyta magát sodorni az árral.

[...]

A gróf akkora pofont kevert le Hermannak, hogy az megtántorodott. János meglepődött, hiszen mindenki tisztában volt vele, hogy Hermann testi ereje és állóképessége fölülmúlja mindannyiukét. Az egész az alagútnál kezdődött. Épp sötétedett. A hídon konflisok, gyalogosok indultak a pesti éjszaka felé. De Hermann, János és a gróf épp az ellenkező irányba, a budai alagút felé tartottak. A lámpagyújtogató hosszú botjával már elindult szokásos esti körútjára. Pesten már végzett, ő is Buda felé tartott. Kicsit késésben volt, gyorsan szedte lábait a gázlámpák póznái között. Ahogy Hermann, János és a gróf a budai alagút bejáratához értek, egy koldusforma, rongyos cigánygyerek szólította meg őket. *Olyan tízéves lehet, gondolta a gróf. A cigánygyereknek hatalmas, fénylő kékeszöld szemei voltak, bár ha jobban megnézte az ember, két szemének színe kissé eltért egymástól.*

Ne menjenek be az urak, mondta nekik a cigánygyerek.

A grófnak ismerős volt a hang. Megállt. A másik kettő egy lépéssel később. A gróf visszafordult a cigánygyerek felé.

Hogy mondtad, kölkök, kérdezte tőle a gróf, és közben észrevette a cigánygyerek szemeit.

Ne menjenek be az urak az alagútba, ismételte meg a cigánygyerek, majd hozzátette azt is, hogy ha mégis bemennek, akkor valamelyikük meg fog sérülni, de az is lehet, hogy meg fog halni.

Ne zagyválj össze mindenféle hülyeséget, te... kezdte Hermann, de a gróf leintette, és aztán azt kérdezte a cigánygyerektől, hogy honnan veszi, hogy ha bemennek az alagútba, akkor az egyikük megsérül, vagy talán meg is hal.

Megálmodtam, mondta a cigánygyerek.

Mit álmodtál meg, kérdezte a gróf.

Hogy jön egy kapitány két kísérőjével az alagúthoz, kezdte a cigánygyerek, az egyikük nagyon erős és nagy darab, kicsit lassú felfogású, a másik viszont nagyon is eszes, de nem mindig van helyén a szíve, a kapitány pedig nagyon jó ember, talán nem is ember, hanem valami szellem, ezt nem tudom, őt nem látom pontosan, mintha homály venné körül, bemennek mindhárman az alagútba, én nem szólok nekik, hanem megfordulok és követem őket, és az alagút sötétjében, a gázlámpa halvány fényében csak annyit látok, hogy többen rájuk támadnak, talán a rendőrség, talán banditák, ezt nem látom pontosan, sötét

van, vért látok, egy testet a földön, talán az eszes kíséree, talán a másiké, biztos, hogy nem a kapitányé, és mikor közelebb lépnek, hogy jobban lássak, fölébrednek.

Egy darabig csönd volt, csak Hermann pissegett hitetlenkedve.

Szemfényvesztés, dűnnyögte, csak pénzt akar az istenadta kölke.

János némán lehajtotta a fejét és csizmája orrával a port kapirgálta. A gróf a gyermek fénylő kék vagy zöldeskék szemeit vizsgálta.

Akkor elmondom, mi lesz, mondta végül a cigánygyereknek a gróf. Bemegyünk az alagútba. Megértettük a kockázatot. Te ne kövess bennünket úgy, mint ahogy álmodban tetted. Megértettük a kockázatot, de ennek az ügynek a végére kell járnunk. A cigánygyerek sivalkodni kezdett, hogy ne menjenek be, mert akkor ő lesz majd a hibás, ha valami baj történik. Ráncigálta a gróf nadrágját. Hermann erre odalépett és arrébb lökte a cigánygyereket, aki a porba zuhant. Erre jött a pofon. A gróf tenyere hatalmasat csattant Hermann arcán. Hermann megtántorodott, kissé el is kábult. A gróf fölsegítette a porból a cigánygyereket, adott neki néhány forintot, a gyerek nagy szeme még jobban kikerekedett, a gróf finoman rácsukta a gyerek ujjait a tenyerében lévő érmékre, súgott valamit a fülébe, aztán megsimogatta a fejét, a gyerek rámosolygott, megfordult és szaladt vissza a hídon Pest irányába.

A lámpagyújtogató épp most lépett be az alagútba. János szólalt meg:

Valamit tudnod kell, kapitány. Engem valóban kereshet a rendőrség, mondta. Vagy valaki más, a rendőrségnél is rosszabb.

És miért keresnének vajon, kérdezte a gróf.

Hermann még próbált magához térni a pofon okozta kábulatból, nagyokat pislogott.

Lopásért, válaszolta János.

Mit loptál, kérdezte a gróf.

Egy aranyszobrot, válaszolta János. Sivát ábrázolja, a hindu istent, tette még hozzá, és csizmájával közben rendszertelen vonalakat rajzolt a porba.

És mi az istennek kellett neked egy ilyen szobor, kérdezte a gróf. Eladtad vagy mi, kérdezte még.

Egy nőnek loptam, neki tetszett meg, mondta János. Nekem meg a nő, tette hozzá.

Hogy lehetsz ilyen istenverte hülye, mondta neki indulatosan a gróf, de valódi harag nélkül. Mindig azt hittem, hogy legalább neked van egy csepp eszed, folytatta mosolyogva. És hogy derült ki, hogy te voltál, kérdezte a gróf, ki tudta meg egyáltalán.

A nőnek egy rendőr ismerőse, egy nyomozó meglátta a szobrot a nő lakásán, mondta János. A rendőr ismerte az előző tulajdonost, hivatalból hallott róla, hogy eltűnt a szobor, és most kérdőre vonta a nőt. A nő meg hamarosan elmondta neki, hogy én voltam. Merthogy az az átkozott rendőr engem is ismer, mondta János. A gróf keserűen újra elmosolyodott.

És hol van most az a szobor, kérdezte a gróf.

Mikor rájöttem, hogy elárult a nő, újra elloptam, ezúttal tőle loptam el, ettől a nőtől, mondta János, és most csak én tudom, hogy hol van. Messze, mondta János, és oldalra köpött egy hegyeset.

Nagy kópé vagy te, hallod, mondta a gróf, és finoman arcon paskolta Jánost, mintha csak egy csínytevő gyerek volna.

Na gyerünk, mert lassan eltelik a nap, mondta a gróf, és elindult az alagút bejárata felé. Ahogy haladtak előre az alagútban, meglátták a lámpagyújtogatót, amint az alagút gázlámpáját föllobbantja. A sötétből hirtelen kirajzolódott a lámpagyújtogató csontos arca és baszk sapkája. Aztán minden csaknem úgy történt, ahogy a cigánygyerek megálmodta és elmondta nekik. Az alagút közepén, a

legsötétebb részen támadtak rájuk abban a pillanatban, ahogy föllobbant az a csekély fény, melyet a gázlámpa nyújtott. A lámpagyújtogató gyorsan kereket oldott, amikor elkezdődött a csetepaté. Nem lehetett pontosan tudni, hányan voltak a támadók. Talán öten. Késekkel. János hirtelen szúrás, majd meleget érzett a háta bal oldalán, az ágyékcsigolyák mellett. Hermann erősen megfogta a támadó karját, reccsenés hallatszódot, a késelő fölüvöltött, majd Hermann óvatosan, a támadó törött karjával kihúzta János hátából a kést. János arccal előre a földre zuhant. Most Hermann is elővett egy tört az övéből, de a gróf rászólt, hogy nehogy megöljön egyet is a támadók közül. Hermannra ketten támadtak, az egyiket vállánál fogva megforgatta és földhöz vágta, a másikat pedig egy pillanattal később elsőként ököllel arcon vágta, a bal oldali járomcsontját találta telibe, a férfi száznyolcvan fokot pördült, Hermann pedig talppal a hátába rúgott, mire a férfi elterült a földön. Az ártalmatlanított támadók közül kettő hangosan jajongott, egyikük pedig magatehetetlenül nyöszörgött a földön. A másik két támadó, *már ha kettő volt valóban, és nem három inkább*, elmenekült. Még mielőtt az egésznek ilyen gyorsan vége lett, a gróf odarohant a fekvő Jánoshoz. Megvizsgálta a sebet. *A szúrás alig vétette el a jobb vesét, gondolta. A gyomorfalat megkarcolhatta. Rendben leszel*, mondta neki. Gyors mozdulatokkal fölültette Jánost, levette róla posztókabátját, majd vászoningét is, az ingből letépett néhány hosszúkás darabot és körben a mellkasa alatt szorosán összekötözte velük a sebet, hogy lassítsa a vérzést. Előtte ráköpött és a nyálát beledörzsölte a sebbe. János fogát összeszorítva sziszegett közben. A kabátot végül visszadta Jánosra. Hermann ügyelt, hogy a három támadó ne szökjön meg. Bár még alig-alig voltak maguknál.

Rendőrök vagytok, kérdezte őket. Az egyik, amelyik csak nyöszörgött, a fejét ingatta tagadólag.

Mit akartatok tőlünk, kérdezte Hermann most már egyenesen a nyöszörgőtől. A fiatal, feltűnően bozontos szemöldökű férfi válaszul János felé intett a fejével.

Tolvaj, nyögte ki.

És honnan tudtátok, hogy erre járunk majd, kérdezte Hermann, de erre a kérdésre nem érkezett válasz.

Ki küldött benneteket, kérdezte még, de erre sem válaszoltak. Hermann a bozontos szemöldökű kabátjának a mellén egy apró emblémát: egy galambot pillantott meg. A másik kettő kabátján is ott volt a galamb.

Milyen társasághoz tartoztok ti, kérdezte őket Hermann, *mi ez a galamb rajtatok*.

Nem válaszoltak. Hermann a bozontos szemöldökű felé lépett.

Hagyd őket, nem számítanak, szölt Hermannnak a gróf. *Inkább gyere és segíts talpraállítani ezt a szerencsétlent*, mondta még és közben János jobb karját a nyakába vette. Hermann is így tett János bal karjával, majd együtt fölemelték. *Fogd át a derekát is, tartsad, hogy ne nyíljon nagyobbra a seb*, mondta a gróf Hermannnak.

Megyünk Herz doktorhoz. Úgy látszik, nagyon fontos lehet ez a te kis lopott szerelmi szuvenired, barátocskám, mondta a gróf a még kába Jánosnak, miközben hárman lassan bukdácsolva bontakoztak ki az alagút sötétjéből, mintha közösen alkotnának egy nyomorék mitológiai lényt. *Ki kell derítenünk, hogy miért, tette még hozzá. És hogy miért akartak megölni. Merthogy ha téged megölnék, soha nem kerül elő az a szobor*, mondta a gróf. Mikor kiértek az alagútból, a gróf odakiáltott egy üres konflist hajtó kocsisnak. A konflis megállt. Jánost Hermann segítette föl az utasülésre. Jánosnak hiányzott az egyik csizmája. A gróf előre ült a bakra, a kocsis mellé. *A Vízivároson túlra, a Császárfürdőhöz*, mondta halkán, egészen a kocsis füléhez hajolva, majd elhajtottak.

[...]

HAJÓS-MOHÁCS

János már bírt járni, sőt evezni is. A gróf Mohácson vissza akart vonulni pár napra, rendezni gondolatait, ehhez szüksége volt, mint mondta, *valami jó, de egyszerű termelői fehér borra*. Jánosnak volt egy megbízható borásza Hajóson, valójában egy szőlőhöz a szokásosnál jobban értő parasztgazda, akinek nem messze a folyópart mellett volt a háza. Egy kis ladikon elevezett hozzá. Kora este volt, már sötétedett az ég keleti, felhőtlen alja. Csöndes volt a Duna, árral szemben is könnyen lehetett evezni rajta.

János ladikját a szokott helyre kötötte ki, ahonnan látszódott egy hatalmasra nőtt, cakkos levelű szilfa. A szilfához a parttól egy kis ösvény vezetett. A szilfa tövében egy birkabőrbe burkolózott, magas parasztember várta dohányozva.

Adjon Isten, János uram, mosolyogtak a paraszt apró fekete szemei Jánosra, amint meglátta őt kilépni a part menti füzesből.

Hogy s mint, Gáspár, viszonzta üdvözlését János.

Gyere utánam, János uram, kóstold meg a legjobb idei boromat, mondta Gáspár, és elindult a sárgálló repceföldön át.

A fonott fűzfaágakból készült kerítés retesz kapuján léptek be. Két kuvasz szaladt csaholva feléjük. Gáspár egy kézmozdulatára lecsihadtak. Gáspár és János az udvaron elhaladt néhány marhakarám mellett, hátrébb egy dinnyéskert díszelgett, amögött, egy domb kezdődő déli lankáján, a szőlő. Árnyékot adó fa sehol az udvaron. Gáspár egy lócára ültette a zsúptetős, fehérre meszelt vályogház tornácán Jánost.

Hozom először azt a bort, amit a helyi parasztoznak adok, mondta Gáspár. *Kérsz néhány falatot is, János uram, ugye?*

Nem, hozd csak a bort.

Gáspár eltűnt a ház pincéjében. János elnézte a tornác tömör boltíveit, alacsony oszlopaikat. *Mint egy román templom*, gondolta János. Gáspár közben vissza is érkezett. Egyik kezében két fakupa, a másikban bádog hébér olyanformán, hogy a vállán tartotta a tartályrészét, és ujjával alulról befogta a nyílást. A fakupákat az asztalra tette, a hébér hosszabbik végét föléjük tartotta, ujjával szabaddá tette a bor útját, öntött az egyik kupába, majd a másikba, végül az asztalra tette az üres lopót. Aztán maga is leült egy hársfa székre.

No, akkor egészségünkre, jó uram.

Egészségünkre, Gáspár.

Nagyot kortyoltak mindketten. Megszomjaztak a gyaloglástól.

Már ez is kiváló, Gáspár. Kiváló! Azt hiszem, ebből is viszek valamennyit. Bírja az utat, mit gondolsz, kérdezte János.

Hosszabb út alatt megtörik, ne vidd messzire, jó uram, mondta Gáspár, és összehunyorította közben fekete szemeit, mely hosszanti barázdákat vésett napbarnította arcára.

Hát jó, akkor nem sokat, bólított János. Hallgattak. Újabb, kisebb korty.

A család, kérdezte János végül.

Jól vannak, már alszanak.

Újabb csönd. Megint kortyoltak, lassan, megfontoltan, ízlelgetve a bor zamatát.

És mi újság felétek, mit beszélnek, mivel foglalkoznak az emberek, kérdezgette aztán tovább János a parasztot különösebb érdeklődés nélkül.

Leginkább szidják az osztrákot, jó uram, mondta Gáspár nagyobb kedvvel, hirtelen megélenkülve. És igyekeznek kijátszani az adókat. Mindent megadóztatnak a népryúzó labancok, megadóztatnak minden egyes embert, egytől egyig, tetőtől talpig. Magát a személyt is megadóztatják, jó uram, aztán megadóztatják a kertjeiket, házaikat, boraikat, a dohányt, nem sorolom tovább. Minden pizslicsáré kis hivatalt a saját embereikkel töltöttek föl. Nagyrészt idegenekkel, némettel, elnémetesedett csehvel és tóttal, vagy olyan magyarral, akire köpedelem ránézni is, jó uram. Mit csinálnának az emberek, mi más, minthogy amilyen terményt csak lehet, azt eltitkolják a hatóságok elől, ezenkívül pedig szidalmazták az osztrákot, és szidalmazták a császárt is, jó uram, persze csak egymás között, a szomszéd tornácán, mint én most teneked, mert a templomban, a kocsmában meg a hivatalban már ott van egy vagy két besúgó minden alkalommal, az hétszentség. Bárcsak jönne vissza Kossuth, ezt szajkózzák. A szomszéd azt mondja, jövő tavasszal vissza fog térni. Azt mondja, addig nem vágja le a szakállát. Már igencsak nagy üstöke van neki, az biztos. Várja már egy ideje.

De hát nem tudja, kérdezte csodálkozva János, hogy Kossuth meghalt?

Nem hiszi el. Azt mondja, nem halt az meg, hanem, ahogy mondják, János uram, de ez tényleg köztünk maradjon, tehát azt mondják, hogy olyan nagy kópé az öreg, hogy cselből megrendezte a saját halálát, és most így, lesből szervezi az új forradalmat. Behívja a szerbet, behívja a horvátot, behívja az összes dunai népet az osztrák ellen. Ki tudja, lehet hogy így van, János uram. Még a sokárok közül is ezt hiszik sokan.

Hallgattak, filozofáltak, kortyoltak. János elmosolyodott. Tehát így, gondolta magában. Ez nagy-szerű. Már csak azt kell elhinteni, hogy Kossuth hajóskapitányként tér vissza, és már kész is a holtból élővé váló legenda, gondolta még, de végül nem mondott semmit.

Amondó vagyok, a forradalom reményében kóstoljuk meg az igazi bort, azt, amit csak jómagamnak és legkedvesebb vendégeimnek tartogatok, mondta Gáspár, és a két üres fakupával és a bádoglopóval eltűnt újra a pincében.

Mikor János visszaért a fedélzetre, a fülkéhez közelített, a központi telephez, vagyis hozzám, belépett, és egészen közelről a rajzolómű fölé hajolt, megbabonázva bámulta azt, amit éppen most olvasol, a jeleket, amelyeket épp akkor véstem bele a lassan lecsereendő bőrpergamen felületére, bár János nem értett ezekből semmit, tehát mégsem teljesen azt olvasta, amit most te, mert nem ismerte a titkos nyelvet, amelyet a gróf tervezett, amely az én nyelvem, és amelyet csak azok értenek, akiket a gróf arra érdemesnek és képesnek tartott, Duschek Pozsonyban például, Schewczik Pesten, Svetozar Miletić Péterváradon, Sebastiano de Luca Nápolyban, és még néhányan más vízparti városokban, János viszont ott és akkor Mohácson nem értette ezeket a jeleket, csak a rajzolómű mozgását, a jelek bevéődésének ritmikusan kanyargó folyamatát csodálta vallásos áhítattal és féktelen hatalomvágygal. Meg kell győznöm a gróft, hogy tanítsa meg nekem a titkosírást, gondolta János munkálkodásomat szemlélve.